Anul al 54-lea | 4 16 Pagini | EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei | 14 16 Pagini | Nr. 305 Vineri 5 Noembrie 1937

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. C-lie P.T.T. No. 120.288/532

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10; SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

Dumitru Bălănescu Depozit de ziare Sibiu

Nu ajunge atât

In toate țările se dă o atențiune specială și permanentă rezistenței impotriva atacurilor cu gaze asfixiante.

Spre deosebire de alte mijloace de luptă, care în timp de război amenință numai armatele, gazele asfixiante, ca și aviația de bombardament, se extind asupra populației. Nu numai prin acțiunea ce depășește zonele militare, dar și prin teroarea desfășurată asupra maselor civile în scopul de a produce panică, de a determina presiuni, de a scurta ostilitățile prin scontarea victoriei.

De aceea pregătirile contra atacurilor de acest fel trebuie să îndeplinească două însușiri esențiale.

Pe de o parte, o cât mai efectivă capacitate de apărare individuală, pentru cruțarea materialului uman, în întregime indispensabil atunci când războaiele nu se mai duc între armate reprezentând un coeficient infim al națiunii, ci între efective vaste și reimprospătate mereu din o parte însemnată a poporului.

Pe de altă parte, o cât mai atenuată eficacitate a agresiunilor gazoase sub raportul deprimării colective, a panicelor produse înapoia frontului, care intră ca un aport deosebit de important în obiectivele comandamentelor militare.

Se explică dar jertfele și sforțările făcute chiar în țări imune până în vremurile din urmă față de asemenea primejdii, cum este Elveția, cum sunt țările Baltice, spre a deprinde populațiunile cu ideea atacurilor cu gaze asfixiante și cu îndemânarea de a le rezista într'o măsură cât mai mare.

La acest rezultat nu se poate ajunge însă numai prin răspândirea broșurilor cu recomandațiuni, prin creiarea de depozite de asemenea unelte defensive, prin așteptarea ca evenimente sângeroase să înlocuiască — prea târziu — inerția cu energia, teoria cu practica.

Un comandament elementar al apărării statului și o datorie imperioasă de conservare națională cer să se intensifice până la generalizare pregătirea întregii națiuni, fiindcă primejdia aceasta nu este dintre cele susceptibile de excepții. Trebuie, dar, ca toată lumea să știe și să poată să reziste în condițiuni cât mai satisfăcătoare uneia dintre cele mai înspăimântătoare ravagii pe care le-ar putea îndura omenirea, dacă instinctul păcii ar suferi vre-o eclipsă.

Să nu ne mulțumim cu ce s'a făcut până acum, deși ar fi cazul să întrebăm: ce s'a făcut până acum?

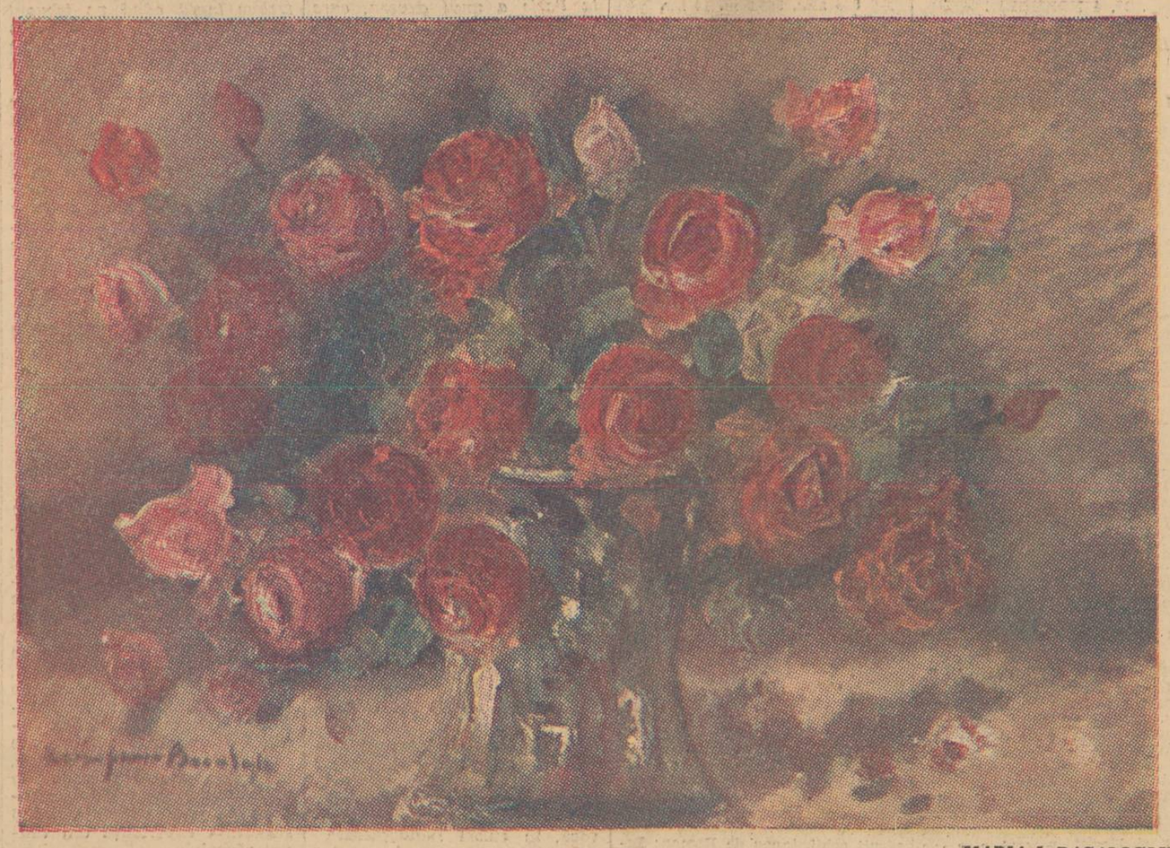

FLORI — MARIA I. BACALOGLU

M. S. Regele și Marele Voevod Mihai au plecat in Cehoslovacia

M. S. Regele și Marele Voevod Mihai au plecat Marți după amiază în Cehoslovacia spre a participa la o vânătoare.

Suveranul nostru și Marele Voevod Mihai sunt invitații d-lui Eduard Beneș, președintele republicii vecine și amice.

Inainte de a pleca, M. S. Regele a primit în audiență pe d. prim ministru G. Tătărăscu care a făcut Suveranului un raport asupra rezultatelor vizitei la Ankara.

După aceia M. S. Regele a primit în audiență pe d-nii Victor Antonescu, ministrul afacerilor străine, și Mircea Cancicov, ministrul finanțelor.

*

Suveranul a semnat decretul prin care trece prerogativele regale asupra consiliului de miniștri pe tot timpul lipsei M. Sale din țară.

M. S. Regele se va înapoia în țară la 6 Noembrie.

*

Corespondentul nostru din Sinaia ne comunică:

Sinaia, 2 Noembrie

M. S. Regele și Marele Voevod Mihai au părăsit țara azi d. a., cu rapidul de 4,30, la care a fost atașat un vagon regal, spre a participa la vânătoarea din Cehoslovacia.

In gară, Suveranul și Marele Voevod Mihai au fost salutați de d-nii prim ministru G. Tătărăscu, V. Antonescu, M. Cancicov, Bondoc, prefectul județului și av. Cezar Popescu, primarul orașului.

PREGĂTIRI LA BRNO ȘI ZIDLOCHOVICE

Praga, 2 (Radio-Central). — **La Brno și la Zidlochovice, se fac mari pregătiri în vederea vizitei M. S. Regelui Carol II al României și a Marelui Voevod Mihai.**

Trenul regal va sosi Miercuri la ora 12, în gara Hrușovany ,iar la ora 4,45 la Brno.

Intre orele 15—17, Inalții oaspeți vor vizita uzinele „Zbrojovka", din Brno.

Tineretul orașului și câteva mii de membri ai organizațiilor culturale vor forma cordonul dela gară la uzină.

In celelalte două zile, se va organiza o vânătoare la cele două fazanerii din Zidlochovice, dintre care una a fost numită „Fazaneria română", cu ocazia vizitei de anul trecut a M. S. Regelui Carol.

Toate ziarele din Cehoslavacia salută cu cuvinte călduroase sosirea Suveranului român și publică fotografii ale M. S. Regelui Carol și ale Marelui Voevod Mihai.

*

D. Beneș ,președintele republicii, a plecat azi d. a., la Zidlochovice, unde va aștepta sosirea Suveranului român și a Marelui Voevod Mihai.

D. Beneș a fost salutat la gară de d-nii Hodza, președintele consiliului de miniștri și Krofta, ministrul de externe, cu cari a avut o scurtă consfătuire.

La frontiera română au, plecat directorul ministerial Popelka, dela cancelaria prezidențială și generalul Blacha, cari sunt atașați pe lângă Inalții oaspeți.

Pregătirile militare ale Germaniei la Danzig

Danzig, 2 (Rador). — *Corespondentul agenției „Havas" este informat că numărul trupelor din Danzig, imediat disponibile, se ridică la 12.000 oameni.*

Toți cetățenii Orașului Liber fac serviciul militar în Germania, încă din anul 1933. De câtva timp, li se spune acestora că Danzigul are o importanță strategică foarte mare, datorită situației sale la capătul coridorului Danzig precum și faptului că este al doilea oraș, ca mărime, din Prusia Orientală.

De aceia, se continuă în mod foarte activ amenajarea Danzigului ca bază viitoare pentru operațiuni militare. Fosta cazarmă din Orașul Liber, transformată în locuințe muncitorești, a trebuit să fie evacuată, iar actualmente se lucrează la refacerea și adaptarea ei la destinația pe care a avut-o înainte. Se afirmă chiar că o baterie de artilerie antiaeriană ar fi fost instalată în această cazarmă.

In sfârșit, viitoarea reuniune a Dietei, la care pentru prima dată nu va mai lua parte nici un reprezentant al Centrului catolic și al partidului comunist, ci numai — drept opoziție — șase deputați social-democrați și doi deputați polonezi, va fi astfel organizată încât să constitue o mare manifestație în sensul realipirii definitive a Danzigului la Germania.

PARTIDELE POLITICE INTERZISE LA DANZIG

Danzig, 2 (Rador). — **D. Forster, șeful partidului național-socialist din Danzig, a pronunțat un important discurs politic, precizând între altele că în curând se va hotărî prin decret interzicerea înființării oricărui nou partid în Orașul Liber.**

Timpul partidelor a trecut, a spus d. Forster, iar dacă noi alegeri se vor face, parlamentul viitor va trebui să fie aproape în întregime alcătuit din membri ai partidului național-socialist. Singurii deputați neînregimentați în acest partid vor fi aceia ai minorității polone.

In concluzie, d. Forster a afirmat că va veni în curând ziua în care drapelul Reichului va fi și drapelul Danzingului.

xox●xox

De 12 săptămâni, lipsită de cunoștință

Londra, 2 (Radio-Central). — *Intr'un spital din Londra, zace de 12 săptămâni, lipsită de cunoștință, d-na Ioy Smith, care a fost lovită cu un pumnal, în stradă, de un necunoscut.*

Rănita, care nu și-a putut recăpăta cunoștința până acum, e alimentată cu hrană lichidă.

Deschiderea conferinței Pacificului

Bruxelles, 2 (Rador). — *Conferința Pacificului se va deschide mâine dimineață la ora 11 în Palatul Academiilor, printr'un discurs al d-lui Spaak, ministrul de afaceri străine al Belgiei.*

Vor participa 19 delegații.

Se crede că d. Eden (Anglia), d. Wellington Koo (China) și alți delegați vor lua deasemeni cuvântul.

Conferința își va fixa apoi ordinea de zi, în privința căreia azi au și avut loc discuțiuni.

Se anunță că în cursul acestor discuțiuni preliminare s'au manifestat divergențe de vederi importante.

Unele puteri socotesc că discuțiile trebue să se ducă într'un chip absolut independent, deoarece conferința a fost convocată în baza pactului celor nouă puteri.

Alte puteri cred că conferința trebue să execute un mandat ce i-a fost încredințat în baza rezoluției votate de adunarea generală a Societății Națiunilor la 12 Octombrie.

S'au mai ivit deasemeni divergențe de vederi asupra faptului dacă inițiativa conferinței a fost luată de Anglia sau de Statele Unite.

Se pare că lucrările conferinței vor dura cam trei săptămâni

INTREVEDERILE D-LOR EDEN, DELBOS ȘI NORMAN DAVIS

Bruxelles, 2 (Rador). — *D. Eden a avut azi o consfătuire care a durat aproape două ore cu d. Norman Davis, șeful delegației americane la conferința Pacificului.*

D-sa a văzut apoi pe d. Spaak, ministrul de externe, în cabinetul demisionar al d-lui Van Zeeland.

In sfârșit, d. Eden a avut consfătuiri și cu reprezentanții Dominioanelor la conferință.

La rândul său, d. Delbos s'a dus la ora 17 la ministerul de externe, unde a avut o consfătuire cu d. Spaak, precum și cu reprezentanții Angliei și Statelor Unite, ca și cu restul membrilor din delegațiile franceză și belgiană.

In sfârșit, d. Norman Davis a avut o întrevedere cu d. Wellington Koo, ambasadorul Chinei la Paris, și o alta cu d. Quotaichi, ambasadorul Chinei la Londra. Se știe că cei doi ambasadori reprezintă China la conferința dela Bruxelles.

UN APEL AL DELEGATULUI CHINEZ

Berlin, 2 (Rador). — *D. Ciang Pao Lie, membru al consiliului Apărării Naționale din Nanking, și delegat al Chinei la conferința dela Bruxelles, a adresat președintelui Roosevelt o telegramă în care cere Statelor Unite să continue a susține moralmente cauza chineză.*

PRESA FRANCEZA DESPRE CONFERINȚA

Paris, 2 (Rador). — **Agenția „Havas" transmite:**

Presa franceză consacră azi dimineață comentariile sale conferinței puterilor interesate în Oceanu Pacific, ce se întrunește la Bruxelles.

„Petit Parisien" scrie: „Nu este vorba să se facă uz de constrângere față de Japonia, ci de a o determina să ajungă la un aranjament pașnic cu China. Sistemul sancțiunilor a dat faliment în timpul conflictului italo-absinian. Nimeni nu se gândește la repunerea lui în mișcare.

xox

Dealtfel, întâlnirea dela Bruxelles, dintre d-nii Norman Davis, Delbos și Eden, constitue o luare de contact excepțională între trei mari țări democratice și sub acest aspect reuniunea dela Bruxelles va prezenta, în mod indiscutabil, mare interes.

Prezența, chiar rezervată, a Statelor Unite la conferință, va da ocazia să se procedeze la importante întrevederi, cari vor fi pentru Anglia și Franța o puternică reconfortare".

„Echo de Paris" declară: „In mod general, evenimentele contribuie din ce în ce mai mult la sporirea situației rele ce rezultă pentru statele occidentale din faptul că ele înțeleg să rămână în pasivitatea lor din ultimii ani și în special din ultimele luni".

„Excelsior" constată: „In așteptarea unei mediații, care acum este de domeniul himerei, conferința dela Bruxelles ar putea să se dedice operei umanitare de a se remedia ororile determinate de războiu în China, atacată prin surprindere și lipsită de orice formațiune sanitară".

O declarație a ministrului de externe chinez

Nanking, 2 (Rador). — **Ministerul afacerilor străine al Chinei publică azi o declarație contra afirmațiilor cuprinse în nota pe care guvernul japonez a adresat-o guvernului belgian, în ziua de 27 Octombrie, ca răspuns la invitația acestuia de a participa la conferința din Bruxelles.**

In declarația chineză se precizează că China nu a provocat prin nimic guvernul japonez și că situația de azi se datorește agresiunii japoneze. Pacea nu poate fi restabilită decât prin retragerea trupelor japoneze agresoare.

In declarație se respinge deasemeni afirmația japoneză că populația și guvernul chinez s'ar fi arătat potrivnice Japoniei și favorabile comunismului. Politica chineză, se precizează în declarație, a urmat după răsboi numai principiile lăsate moștenire de marele președinte Sun Yat Sen.

Revoltă militară in Praguay

Buenos Aires, 2 (Rador). — **Ziarele publică informațiuni primite dela frontiera Paraguayului, anunțând că un regiment s'a revoltat azi dimineață în localitatea Conception, situată la 240 km. Nord de capitala Assuncion.**

Trupele credincioase guvernului au reușit să înăbușe revolta, dar noui întăriri au fost trimise la fața locului pentru a se preveni orice eventualitate.

SCRISORI DIN LONDRA

O situație care se schimbă

de AUGUR

Londra, Octombrie

Discursul, pe care l-a rostit deunăzi Suveranul, la deschiderea Parlamentului, avea particularitatea că, pentru întâia oară dela încheierea păcii, n'a menționat Liga Națiunilor. Se spune că această omisiune n'a fost voită și că mențiunea despre Liga Națiunilor n'a fost omisă decât dintr'o simplă uitare. Totuș, mesagiul e pregătit pentru guvern, cu o deosebită atenție. Faptul că organismul dela Geneva a fost uitat, dovedește că miniștrii nu s'au gândit de loc la existența lui.

Iată o excelentă ilustrare a schimbărilor petrecute în situația politică. Liga Națiunilor nu mai există ca un lucru real în spiritul englezilor. De altfel, d. Neville Chamberlain, într'un discurs rostit cu o zi înainte, n'a tratat oare aproape de nebuni pe acei cari mai cred că Liga Națiunilor poate apăra pacea și securitatea Marei Britanii?

Așa dar, situația s'a schimbat mult de câtva timp. Un exemplu, care confirmă fenomenul, e faptul că în mod imperceptibil, fără să se poată spune exact cum s'a făcut, s'a răspândit pretutindeni impresia la Londra, că republicanii au pierdut partida în Spania. Ca aceasta s'a întâmplat după căderea orașului Gijon, sau mai înainte, n'are importanță. Important este de a constata că acum nimeni nu mai admite că va fi posibil republicanilor să învingă în cele din urmă pe naționaliștii generalului Franco. Dar dacă lucrurile stau astfel, trebue pusă în mișcare mașina diplomatică spre a găsi mijlocul practic de a face din generalul Franco, în loc de un răzvrătit, șeful guvernului legitim al Spaniei. Diplomația are ipocriziile ei. Totuși, ea nu poate hotărî într'o zi să cadă în brațele viteazului general exclamând: „domnule general, am crezut totdeauna în succesul d-tale". Lucrurile trebuie să se petreacă într'un chip mai subtil. Nu căzi în brațele unui fost rebel învingător, te furișezi în chip delicat și treptat, încât publicul să nu observe decât mult mai târziu substituirea.

Deci, cancelariile sunt nevoite să se gândească acum la mijlocul practic de a se înțelege cu generalul Franco. Ele sunt nevoite s'o facă, cu atât mai

(Continuare in pag. 2-a)

Tribunalul din Paris și-a declinat competința în procesul fostului Negus

Paris, 2 (Rador). — *Eri a venit spre judecare în fața tribunalului civil din Paris procesul intentat de Rasul Tafari, fostul Impărat al Abisiniei, contra guvernului italian, cu privire la o parte din acțiunile companiei administratoare a căei ferate Djibuti-Addis Abeba.*

Tribunalul și-a declinat competința.

xxx●xxx

D. CERUTTI ambasadorul Italiei la Paris, a cărui rechemare a făcut, recent, o profundă impresiune în cercurile diplomatice.

oxo●oxo

FILME

Face parte din poliție de multă vreme.

S'a dus oriunde a fost trimis și soția l-a urmat pretutindeni, ca o tovarășă smerită.

S'a mulțumit cu leafa primită și cu conștiința că-și îndeplinește datoria.

Dar fulgerele n'aleg între copacii sănătoși și cei putrezi. Și într'o zi soția cade lovită de o suferință grea.

Soțul își impune toate sacrificiile posibile ca s'o revadă în putere; dar ele depășesc mijloacele sale. Cu ce să suporți operații când n'ai... operat și nu te-ai născut în căruț condus de nurse?

El are însă rude cu dare de mână; unele chiar bogate. Și aduce aminte de un refren al scrisorilor primite din când în când: „Nu ne ocoli la nevoe". Se urcă în tren și se jelește consiliului neamurilor.

După ce-i ascultă păsul, cel autorizat să interpreteze sentimentul tutulor, ia cuvântul.

— Mă rog, unde ai făcut serviciul în anii din urmă?

— La vama cutare.

— Foarte bine. Atunci, explică-ne un lucru ciudat: cum n'ai făcut parale și apelezi la rude? Ce vițiu mare ai?

— Unul singur: onestitatea.

— Păcatul mărturisit e pe jumătate iertat, dar nu în întregime. De aceea nu putem să facem pentru tine nimic, — de cât să regretăm că s'a găsit în familia noastră cineva, care să aibă îndoitul noroc să fie și în poliție și la vamă, și totuși să nu facă avere!

Don José

D. Stoiadinovici va pleca la Berlin și Roma

Praga, 2 (Radio Central). — *Ziarele „Lidove Noviny" și „Prager Tageblatt" anunță că d. Stoiadinovici, primul ministru al Iugoslaviei, va pleca la sfârșitul săptămânii acesteia la Berlin și Roma, spre a întoarce vizitele făcute de contele Ciano și de d-nii Neurath și Göring la Belgrad.*

Se precizează în acelaș timp că vizitele d-lui Stoiadinovici vor avea un caracter exclusiv de politețe și că primul ministru iugoslav nu va semna niciun acord în cursul lor.

Limba noastră

„Plinci Anicuța'l meu!"

Analfabet nu e numai cine nu știe să scrie, să citească. Analfabet e și cine trece prin școale, prin școale înalte și nu s'alege cu nimic, cine n'a citit cartea bună, care șlefuește simțirea, înalță gândul și te face să nu rămâi, ca animalele, cu privirea mereu aplecată spre pământ,. Ajuns profesor, „literat", „critic", conducător, el dă îndrumări și, minte zăpăcită, nu știe să aleagă binele de rău, frumosul de urât.

In cartea sa: *„Ia-ți un inspector!*, d. N. Creangă, profesor de latină la Huși, cercetează șaptesprezece manuale de limba română, mai toate cu greșeli de gramatică, de stil, de limbă. In cele mai multe, bucățile de citire sunt alese parcă să înjosească mintea și sufletul copiilor: hoții, chinuirea animalelor, femei pierdute, poze cu femei stând și petrecând la cârciumă.

Intr'o carte de clasa a III-a secundară, d. Creangă a găsit:

Două cumetre, cu paharele și sticla de rachiu în fața lor, încheie astfel vorba despre boala bărbatului uneia din ele: *„Și dacă nu s'o face bine nici din asta, să știi că nici zile multe n'are și tare-mi pare rău... Da las' să fim sănătoși, că poate o da D-zeu și ți-o trăi porcu..."*

Și după ce se zugrăvește așa de frumos femeea-soție, care se mângâie de moartea bărbatului, fiindcă „o da Dumnezeu să-i trăiască porcu", — ce mi-e bărbatu, ce mi-e porcu, — iată și portretul femeii-mamă: „Iară pe Huțu (copilul) îl ducea totdeauna cu sine, de oarece Buduleasa *fugise cu un scriitor al satului...*"

Autorul manualului vorbește copiilor și de biserică și de slujitorii ei. E doar profesor la liceul ortodox de băeți „Mitropolitul Silvestru", din Cernăuți. Și vorbește așa: „Cine face într'una cruci, ca crucea se usucă... De lăcomia dracului nici crucile, nici viețile sfinților nu te scapă... Unuia îi e drag popa și altuia preoteasa".

Trec peste numeroasele greșeli de ortografie, de stil, de gramatică, pe care le arată d. profesor Creangă. Am răsfoit și eu cartea și am dat peste „explicări" ca aceasta: *Bodegă* (una, la singular) = *restaurante mici* (mici, dar multe, la plural) Și peste îndrumarea: Ce înseamnă *a rezuma*? Știm cu toții: să spui în puține cuvinte ceea ce s'a zis ori s'a scris mai pe larg. Copiii însă, învață: *„A rezuma* înseamnă a reda pe *scurt* și *concentrat* (!), cu cuvinte proprii, cele citite sau auzite. La rezumarea unei bucăți *se procedează în următorul mod:* se citește *mai* întâi (ce e *întâi*, domnule profesor, poate fi și *mai* întâi?) se citește mai întâi bucata întreagă, apoi din nou primul capitol sau pasaj mai lung. Din cele citite se *scoate* ideea sau *ideile* principale... apoi se desvoltă ideea în propoziții scurte, *rezumând idei* (!) și propoziții subordonate la adjective, apoziții, participii, construcții gerundivale, infinitivale, etc.".

Ce să înțeleagă școlarul din harababura asta? Că pentru a *rezuma* trebue *să desvolte* ideile în propoziții *scurte*"!...

Manualul e plin de neologisme din care nu lipsește nici barbarul *intenționează*, din *intentionner*, aruncat la gunoi chiar de francezi: „Când poezia *intenționează* să dea o învățătură pentru viață, o numim *didactică*..." Și când nu *intenționează să dea*, ci chiar *dă*, cum o numim?

Profesorul, mare pocitor al limbii, învață și pe școlari s'o poceească: „Intre ghilemele se pun vorbele citate precum și titluri de opere și locuri citate: „Zicea nevestei: *„Plinci Anicuța'l meu!"* N'a găsit alt citat pentru cartea de română de cât „Plinci Anicuța'l meu"! Ii învață cum să înlocuiască vorbele românești cu împrumuturi străine: „Cuvintele vechi se pot înlocui prin neologisme: *mărturisire — confesiune, dovadă—argument, neam—popornațiune, stăpân-domn* (?), *moșie-patrie, a cruța—a economisi, a prigoni—a persecuta*".

Și știți ce-i trece prin minte, ce exerciții dă profesorul acesta în clasă? Ascultați: „Incercați de A MODERNIZA *limba* în una din bucățile de I. Creangă...".

Iți stă mintea în loc. Să *modernizezi* limba lui Creangă? Să-l faci să vorbească pe Creangă așa cum vorbește d. E. Lovinescu, cel cu: „Problema trebue privită și în cadrul unui inconformism (!) rămas firește în ordinea *veleitară (!), proestatară* (?!)"?

Manualul e „aprobat de ministerul instrucțiunei, în anul 1935".

T. PISANI

D. MUSSOLINI IN INTIMITATE

Iată-l pe Duce, împreună cu soția sa și cu cei doi copii mai mici.

Intr'o convorbire de curând acordată presei, șeful guvernului italian își precizează felul de viață, foarte sobră, pe care o trăiește: bea apă, mănâncă fructe și paste; nu fumează, nu bea cafea nici alcool și rareori gustă vinul...